

Knowledge of political interpretation

Vol 7, No 23, Summer 2025

ppt 1-27

Received: April 6, 2025

Accepted: July 19, 2025

**Explaining the Intellectual Logic of Ayatollah Khamenei
(May His Shadow Last) on Preserving the Rights of Nations
within the Hegemonic International System**

Mahdi Heydarian¹

Alireza Mehrabi²

Abstract

This article aims to analyze the historical and structural roots of Explaining the Intellectual Logic of Ayatollah Khamenei (May His Shadow Last) on Preserving the Rights of Nations within the Hegemonic International System. The primary objective of this research is to examine the intellectual framework of Ayatollah Khamenei (May His Shadow Last) regarding the preservation of nations' rights against the hegemonic international system. The main research question asks how the Islamic Revolution and the leadership's intellectual logic have been able to safeguard the rights of nations against global hegemony. This article employs an analytical-descriptive method, collecting and analyzing data through document studies and official speeches. The findings indicate that the Axis of Resistance, reliance on Islamic and popular identity, and the utilization of modern cultural and technological tools are among the most important strategies adopted to counter hegemony and preserve the rights of nations. The conclusion emphasizes that sustaining the approach of resistance and enhancing awareness within the intellectual framework of the Islamic Revolution provides a strategic model for independent nations in the era of global dominance.

Keywords: Nation-building within the Islamic Revolution Framework, Right to Self-Determination, People's Resistance

¹ Master of Political Geography, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

mahdi80hidarian@gmail.com

² Professor of Political Geography, Shahid Beheshti University

a_mehrabi@sbu.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۲۸ | تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۱۷

دانش تفسیر سیاسی Knowledge of political interpretation

سال هفتم، شماره ۲۴، پاییز ۱۴۰۴ Vol 7, No 24, Autumn 2025

صفحات ۲۷-۱ ppt 1-27

تبیین منطق فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در حفظ حقوق ملت‌ها در نظام سلطه بین الملل

مهدی حیدریان^۱

علیرضا محرابی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در حفظ حقوق ملت‌ها در مقابل نظام سلطه بین الملل است. پرسش اصلی این پژوهش آن است که چگونه انقلاب اسلامی و منطق فکری رهبری توانسته اند از حقوق ملت‌ها در برابر سلطه گری جهانی صیانت کنند؟ این مقاله با بهره گیری از روش تحلیلی-توصیفی و مطالعات اسناد و بیانات رسمی، داده‌ها را گردآوری و تحلیل کرده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که محور مقاومت، تکیه بر هویت اسلامی و مردمی و به کارگیری ابزارهای نوین فرهنگی و فناورانه، از مهمترین راهبرد های اتخاذ شده برای مقابله با سلطه و حفظ حقوق ملت‌ها به شمار می‌روند. نتیجه گیری تحقیق تاکید دارد که استمرار رویکرد مقاومت و تقویت آگاهی بخشی در منظومه فکری انقلاب اسلامی، الگویی راهبردی برای ملل مستقل در عصر سلطه جهانی فراهم می‌آورد.

۱.۱ کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

mahdi80hidarian@gmail.com

۲ استاد جغرافیای سیاسی دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

a_mehrabi@sbu.ac.ir

واژگان کلیدی: ملت سازی در چارچوب انقلاب اسلامی، حق تعیین سرنوشت ملت ها،

دیپلماسی مقاومت مردمی، تحول نظم حقوقی سلطه ستیز، مقاومت نرم افزاری

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران به عنوان یکی از تحولات بنیادین قرن بیستم، تأثیرات عمیقی بر نظم بین الملل، به ویژه در حوزه حقوق ملت ها و استقلال کشورها گذاشته است. در حالی که نظام سلطه تلاش می کند با ابزار های اقتصادی، فرهنگی و فناورانه، هژمونی خود را حفظ کند، منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) چارچوبی جدید برای مقابله فعال، هوشمند و همه جانبه با این سلطه ارائه کرده است.

یکی از نوآوری های اصلی این منظومه، بازتعریف حقوق ملت ها بر مبنای مقاومت نرم افزاری و عدالت روایی در عصر جهانی شدن است که تا کنون کمتر در مطالعات سیاست بین الملل مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین، توجه ویژه به نقش هویت سازی و گفتمان سازی در برابر نفوذ فرهنگی نظام سلطه، از وجوه نوآورانه تحقیق حاضر است. در منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، رهبر معظم انقلاب مقوله حفظ حقوق ملت ها و آزادی های مشروع در برابر نظام سلطه، از ارکان اساسی راهبرد سیاسی و مقاومت ملی به شمار می آید. بیانات ایشان در مناسبت های گوناگون مانند دیدار با مسولان نظام، دانشگاهیان و جوانان، بارها به موضوعات حق تعیین سرنوشت، آزادی های مشروع، نفی ظلم و استکبار و حمایت از ملت های مظلوم جهان اختصاص یافته است. از منظر ایشان، انقلاب اسلامی نه صرفاً یک رویداد داخلی، بلکه مبدا یک حرکت عظیم برای باز تعریف جایگاه ملت ها در نظام بین الملل و ایجاد الگویی جدید از حکمرانی مستقل بر اساس آموزه های دینی و ارزش های انسانی است. (رهنمود ایشان در کتاب گفتمان انقلاب اسلامی)

با توجه به تحولات پیچیده روابط قدرت و فناوری در سطح جهان، بررسی این چارچوب نوین می تواند به درک بهتر راهکارهای پایدار برای حفظ استقلال و آزادی ملت ها کمک

کند. بنابر این، هدف این پژوهش تحلیل نقش انقلاب اسلامی و راهبردهای فکری رهبری در تضعیف سلطه گری جهانی و ارتقاء حقوق ملت ها با تمرکز بر این جنبه های نوین است.

تحولات نظام بین الملل در سده اخیر نشان می دهد که قدرت های سلطه گر با استفاده از ابزارهای رسانه ای، اقتصادی و فناورانه در چپ حفظ ساختار ناعادلانه جهانی و تحدید استقلال فکری، فرهنگی سیاسی ملت ها هستند. در چنین شرایطی، انقلاب اسلامی ایران با ارائه گفتمانی متفاوت از روابط قدرت و عدالت، به ویژه در منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه ای، پارادیمی نو در برابر این نظم سلطه محور عرضه کرده است (محمدرضا دهشیری، ۱۳۹۹).

با وجود آنکه پژوهش های متعددی به بررسی ابعاد ارزشی و آرمانی انقلاب اسلامی پرداخته اند، اما کمتر مطالعه ای به چگونگی چارچوب تصمیم سازی، راهبرد های نرم افزاری و بعد راهبردی در حفظ حقوق ملت ها در فلسفه سیاسی رهبری پرداخته است. خلاء نظری در تبیین پیوند میان مقاومت تمدنی - بازتعریف حقوق ملت ها از منظر این منظومه، نیازمند مطالعه ای تحلیلی و نظام مند است.

انقلاب اسلامی ایران، با گفتمان خاص خود، چالشی بنیادین در برابر نظم سلطه محور بین المللی ایجاد کرده است. پرسش اصلی این است که این گفتمان چگونه توانسته در سطح نظری و راهبردی، مفهومی نو از حقوق ملت ها و مقاومت در برابر سلطه ارائه دهد؟ (سید سعید رضا عاملی، ۱۴۰۴)

از این رو پرسش اصلی مقاله آن است که چارچوب فکری حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) چگونه با تکیه بر اصول انقلاب اسلامی، راهبرد موثری برای حفظ حقوق ملت ها و مقابله با نظام سلطه بین المللی ترسیم می کند؟ این پرسش با تمرکز بر ابعاد فکری، فرهنگی و سیاستی منظومه رهبری در زمینه استقلال ملت ها و عدالت بین الملل دنبال میشود.

در نظم جهانی امروز، شکل های جدیدی از سلطه اطلاعاتی، فرهنگی و فناورانه ظهور کرده اند، در حالی که منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) با ارائه مفاهیمی چون مقاومت هوشمند، استقلال معنایی و

خود باوری ملی، ظرفیت تبیین رویکردی نوین برای حفظ حقوق ملت ها دارد.

از سوی دیگر، فرایند های جهانی شدن و توسعه فناوری های نوین، ابزار های نظام سلطه را پیچیده تر و متنوع تر کرده اند، از جمله تحمیل فرهنگ، جنگ نرم، مداخلات اقتصادی ظریف و جنگ های نیابتی که فشارها بر ملت ها برای حفظ حقوق مشروع خود را به شدت افزایش داده اند. این امر، ضرورت بسط و تعمیق دانش و منطق مقابله با سلطه را در منظومه فکری انقلاب اسلامی و رهبر آن پر رنگ می سازد. (1398)

(Khamenei.ir،

علاوه بر این، انقلاب اسلامی الگویی برای ملت های مستضعف جهان شده است که در صدد حفظ کرامت، آزادی و حق تعیین سرنوشت خود در برابر سلطه گران هستند. نقش ایران به عنوان الگوی مقاومت و حمایتی که از ملت های تحت ستم مانند فلسطین و یمن صورت می گیرد، اهمیت بیشتری می یابد (.سید رضا صدرالحسینی، ۱۴۰۳) این جایگاه و مسئولیت تاریخی، پرسش هایی را در مورد شیوه ها، اهداف و دستاورد های این منطق فکری در صیانت از حقوق ملت ها مطرح می سازد.

ضرورت این پژوهش در آن است که بررسی علمی و مفهومی این چارچوب می تواند به درک عمیق تری از راهبرد های نرم قدرتی انقلاب اسلامی در عصر سلطه دیجیتال و جهانی شدن فناوری منتهی گردد و در سیاستگذاری فکری و فرهنگی جهان اسلام، نقش الگوآفرین داشته باشد.

بنابر این مسئله محوری این پژوهش تبیین و تحلیل الگوی نوین انقلاب اسلامی و رهبری در مواجهه با نظام سلطه است؛ الگویی که ضمن فاصله گرفتن از تقابل سنتی شرق و غرب، به راهبردی مبتنی بر عقلانیت، عدالت و بیداری ملت ها می انجامد.

چالش های نوین نظام سلطه جهانی به ویژه در سال ۲۰۲۵

در سال های اخیر به ویژه در سال ۲۰۲۵ نظام سلطه جهانی با پیچیدگی های نوینی روبه رو شده است. از فروکش نسبی درگیری های نظامی تا تشدید جنگ های اقتصادی، تنش های تکنولوژیک و رقابت برای

کنترل جریان های اطلاعاتی و هوش مصنوعی. نظام سلطه با بهره گیری از ابزارهایی چون تحریم هوشمند، فرافکنی اطلاعاتی و بهره برداری از چالش های منطقه ای، سعی در مدیریت و حفظ سلطه خود بر ملت ها دارد. پیامد جنگ ها در سوریه و اوکراین، تحولات سریع در سیاست جهانی و ادامه فشارهای اقتصادی و جنگ های تعرفه ای بر ملت های مستقل، شرایط جدیدی را در برابر کشورهای مقاومت محور ایجاد کرده است. (سید عبدالمجید زواری، ۱۴۰۳)

تغییر الگوهای متقابل: از جنگ سخت تا نبرد نرم نظام سلطه در عرصه جهانی دیگر صرفاً به ابزار نظامی متکی نیست. بلکه با بهره گیری از شبکه های رسانه ای، مدیریت افکار عمومی، سرکوب فرهنگی و اقتصادی و استفاده از فناوری های پیشرفته در حوزه سایبری، الگوهای جدیدی از سلطه را پیاده می کند. این وضعیت، استقلال و هویت ملت ها (به ویژه در خاورمیانه و دنیای اسلام) را هدف قرار داده و مخاطرات متعددی را برای حقوق بنیادین ملت ها پدید آورده است. در مقابل، انقلاب اسلامی ایران و منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) با تاکید بر مقاومت هوشمند، تقویت هویت اسلامی ایرانی و تولید قدرت نرم و دانش بنیان به عرصه پویایی وارد شده اند. (عبدالحسین خسروپناه، ۱۴۰۲)

دیدگاه حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) در سالیان اخیر بر سه محور استوار شده است:

ارتقای استقلال علمی و فناوری به عنوان سپر راهبردی در برابر سلطه جویی قدرت های جهانی با محوریت و دانش و فناوری های نوین.

ایجاد مقاومت تمدنی، از طریق بازتعریف نقش ایران در جهان اسلام، حمایت چندجانبه از مستضعفان منطقه و تاکید بر همگرایی اسلامی- ملی. (عبدالحسین خسروپناه، ۱۴۰۲)

تعامل فعال و هوشمند با تحولات جهانی با حفظ اصول انقلاب اسلامی و پرهیز از هرگونه سازش با نظام سلطه، ضمن توجه به اقتضائات بین المللی و بحران های پیش و رو. (عبدالکریم شاحیدر، ۱۴۰۴)

برجسته شدن نقش ایران در معادلات جدید قدرت

تحولات منطقه ای و جهانی در سال ۲۰۲۵، از جمله رویداد های سوریه و اوکراین و پیشرفت های دفاعی و فناوری ایران، و شکل گیری موج جدید آگاهی بخشی و عدالت خواهی میان ملت های منطقه، نقش ایران را به عنوان یک بازیگر فعال در حوزه مقاومت و مقابله با نظام سلطه تقویت کرده است. از دید رهبری، اقتدار سپاه پاسداران و مقاومت جبهه مردمی به عنوان اضلاع کلیدی این قدرت نرم و سخت، مانع از تحمیل اراده سلطه گران بوده اند و توازن جدیدی در معادلات منطقه ای و جهانی ایجاد کرده اند. (دکتر قاسم شبان‌نیا، ۱۴۰۴)

اهمیت باز تعریف مفاهیم حقوق ملت ها و آزادی های مشروع

در شرایط کنونی سیاست جهانی، دیگر مفاهیم کلاسیک حقوق بشر و آزادی کافی نیست و نیاز به تعریف جدیدی از ((حقوق ملت ها)) فراتر از گفتمان غربی و متکی بر هویت، استقلال و ارزش های بومی احساس می شود. منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در این زمینه با الهام از قرآن و تجربه تاریخی، چارچوبی نوین ارائه می دهد که در آن عدالت، عقلانیت و معنویت، محور ((آزادی مشروع)) و دفاع مستمر از کرامت ملی قرار می گیرد. (محمد رضا دهشیری، ۱۳۹۹).

ضرورت طرح راهبرد های علم محور و تمدنی در مقابله با سلطه

با توجه به گسترش نقش هوش مصنوعی ، شبکه های اطلاعاتی و رقابت قدرت ها بر سر تسلط معنوی و فناورانه، تقویت پایه های علمی و پیشرفت تکنولوژیک کشورهای مقاومت از اهمیت مضاعفی برخوردار شده است. (سید عبدالمجید زواری، ۱۴۰۳) تاکید رهبری بر دانش بنیانی ، تحقق تمدن نوین اسلامی و حرکت به سوی استقلال علمی و فرهنگی ، اصول کلیدی برای حفظ توسعه حقوق ملت ها در سال های آتی به شمار می رود. (عبدالکریم شاحیدر، ۱۴۰۴)

در جهان امروز، حقوق ملت ها نه در طنین سلاح های جنگی که در هیاهوی بی صدای داده ها، الگوریتم ها و قدرت روایت روی خطی لرزان میان سلطه و رهایی به چالش کشیده می شود. دیگر دیوار آهنین یا سپر موشکی تعیین کننده سر نوشت ملت ها نیست ، بلکه جنگ بر سر حقیقت ، شکل دهی هویت و حق انتخاب آینده ای مستقل است. اینجاست که پرسش اساسی مقاله سر بر می کشد: آیا حقوق ملت ها یک مفهوم سنتی و تکراری باقی مانده یا باید آن را از نو و بر مدار واقعیت های عصر شبکه ای و زیست جهانی باز خوانی کرد؟

انقلاب اسلامی ایران و منطق فکری حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) در این بستر ، نه تنها روایتی از مقاومت فیزیکی ، که تلاشی برای خلق ((سواد سلطه زدایی)) در تاروپود جامعه است. سوادی که ملت ها را قادر می کند قدرت های بزرگ را با زبان ارزش ، هویت و تکنولوژی به چالش بکشند. منظومه فکری رهبری نه صرفا تقابل با سلطه گران، که پروژه ای هوشمندانه برای بازیگری در سپهر نوین جهانی است جایی که داده ملی، امنیت سایبری، استقلال ذهنی و حتی هوش مصنوعی اخلاق محور سلاح های اصلی و تعیین کننده اند.

امروز حقوق ملت وابسته است به مهارت ملت ها در مدیریت بحران روایت و روایت بحران، جایی که حقیقت نه در کنار حقیقت رسمی نظام سلطه ، بلکه در بازنمایی

هوشمندانه خود ملت ها تولید می شود. اینجاست که نقش انقلاب اسلامی از یک رویداد تاریخی به یک دستور کار تمام عیار آینده نگر بدل می گردد. آنچه داوران و اساتید باید به آن بیاندیشند، این است که، آیا صیانت از حقوق ملت ها و مقابله با سلطه فقط در تقابل کلاسیک شرق و غرب بازنمایی می شود؟ یا باید در جست و جوی الگوهای نوین، زیست بوم های دیجیتال و معماری قدرت نرم، به دنبال راهبرد هایی از جنس پیشتازی دانشی و هویتی بود؟ در دوره ای که قدرت های سلطه گر با پالایش داده ها، مهندسی افکار، تحریم های الگوریتمی، و سلطه بر زیرساخت های دانایی، موتور محرک نظام سلطه را با ضرب آهنگ جدید به چرخش در می آورند، منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) ماموریتی متفاوت به دوش ملت ها می گذارد: تبدیل مقاومت از سطح شعاری به کنشگری خلاقانه و دانش بنیان، جایی که هر شهروند فعال یک کنشگر حقوق بنیاد، آگاه به ترفند های جدید سلطه های فناورانه و فرهنگی است.

در چنین چشم اندازی، مسئولیت و فرصت به شکلی همزمان متولد میشود: واقعیت جدید ایجاب می کند مسئله ی حفظ حقوق ملت ها به سمت زبان علم، داده، آینده پژوهی و نوآفرینی اجتماعی سوق داده شود، تا همایش حاضر نه تنها تکرارگر گزاره های قبلی که زایشگری اندیشه ای نو برای عصر جدید باشد.

در نتیجه که در شرایط پیچیده و متحول نظام بین الملل و توسعه ابزار های نوین سلطه، انقلاب اسلامی ایران و منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) به عنوان یک الگوی نوین مقاومت و حفظ حقوق ملت ها، نقش کلیدی و بی بدیل ایفا می کنند. این منظومه فکری، فراتر از مقابله صرف با سلطه کلاسیک، با تاکید بر تولید دانش، استقلال فناورانه، هویت بخشی و مقاومت هوشمند، چارچوب علمی و عملی برای مقابله با سلطه همه جانبه جهانی ارائه می دهد. از این رو تبیین دقیق و علمی این نقش، گامی تعیین کننده در شناخت راهبرد های موثر حفظ آزادی ها و حقوق مشروع ملت ها در عالم

معاصر خواهد بود و می تواند مسیر پایداری و پیشرفت ملت ها را در برابر فشار های نظام سلطه ترسیم کند.

اهداف پژوهش

۱. شناسایی و تبیین ابعاد مختلف نظام سلطه در نظام بین الملل و تاثیر آن بر حقوق ملت ها بر اساس رویکرد حضرت آیت الله خامنه ای
۲. تحلیل نقش انقلاب اسلامی ایران در بازسازی نظم بین المللی معاصر
۳. بررسی چگونگی باز تعریف حقوق ملت ها بر پایه مقاومت نرم افزاری و عدالت روایی در برابر ساختارهای سلطه جهانی
۴. مطالعه ظرفیت های هویتی و گفتمانی در منظومه انقلاب اسلامی برای مقابله با نفوذ فرهنگی و اجتماعی نظام سلطه
۵. ارائه الگوی بومی حکمرانی مستقل و عدالت محور استخراج شاخص ها و مولفه های الگوی حکمرانی بر پایه ارزش های دینی و انسانی از منظر رهبر معظم انقلاب

سوالات پژوهش

۱. نظام سلطه در منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) چه ابعادی دارد و چگونه بر حقوق ملی و آزادی های مشروع ملت ها تاثیر می گذارد؟
۲. انقلاب اسلامی ایران و منطق فکری رهبر معظم انقلاب چه نقش راهبردی و عملی در صیانت از حقوق ملت ها در نظام سلطه ایفا کرده اند؟
۳. چگونه انقلاب اسلامی با اتکا به ساختار دینی، فرهنگی و سیاسی خود توانسته است راهکارهای مقابله با فشارهای نظام سلطه را توسعه دهد؟

۴. انطباق منطق فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) با چالش‌های نوین جهانی مانند تحریم‌های اقتصادی، مداخلات فرهنگی و فناوری‌های پیشرفته چگونه است و چه پیشنهادهایی برای مقاومت موثر ارائه می‌دهد؟
۵. چه ظرفیت و راهکارهای نوین در منظومه فکری انقلاب اسلامی برای تقویت جایگاه و حقوق ملت‌ها در نظام بین‌الملل دیده شده است؟

پیشینه نظری و تجربی تحقیق

پیشینه نظری	پیشینه تجربی
نظریه نظام سلطه و اصول مقاومت	تاثیرگذاری انقلاب اسلامی در منطقه و جهان
جهانی شدن و مقاومت فعال	راهبرد‌های عملی مقابله با سلطه
بررسی حقوق ملت‌ها و آزادی‌های مشروع	پژوهش‌های مقایسه‌ای با دیگر کشورها و انقلاب‌ها

با توجه به جدول پیشینه پژوهش مشهود است که بیشتر مطالعات پیشین عمدتاً بر جنبه‌های تاریخی یا تحلیل انقلاب اسلامی و آثار گفتمان رهبری تمرکز داشته‌اند. با این حال کمتر پژوهشی رویکرد تصمیم‌سازی نوین و چالش‌های سلطه فناورانه را در بستر منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) مورد واکاوی قرار داده است. همچنین، اکثریت آثار به بعد ارزشی توجه داشته‌اند و حوزه‌هایی چون حقوق نرم افزاری ملت‌ها، مقاومت روایت محور و بازتعریف راهبردی استقلال فرهنگی در عصر حکمرانی داده‌ای را بررسی نکرده‌اند. اما این پژوهش سعی دارد مدل‌های جدیدی برای تبیین نقش گفتمان رهبری در صیانت از حقوق ملت‌ها ارائه نماید. بر این اساس ضرورت دارد چارچوب نظری منظومه

رهبری در باره حقوق و آزادی ملت ها در مواجهه با نظام سلطه، با تاکید بر شیوه های جدید قدرت نرم و راهکار نوین مورد بررسی قرار گیرد.

روش و ابزار تحقیق

این پژوهش به لحاظ هدف، یک مطالعه تحلیلی - تبیینی است که برای دستیابی به درک عمیق از نقش انقلاب اسلامی و منطق فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) در مقابله با نظام سلطه، از روش های تحقیق کیفی بهره می گیرد. با توجه به ماهیت موضوع که مبتنی بر تحلیل عمیق متون فکری باایانات رهبری و اسناد رسمی است، استفاده از روش تحقیق کیفی و تحلیل محتوای اسنادی، مناسب ترین شیوه برای جمع آوری و پردازش داده های پژوهش محسوب می شود. همچنین از ابزار هایی مانند مطالعه و تحلیل اسناد و منابع اولیه، مرور ادبیات و پیشینه پژوهشی و روش تحلیل محتوا و چارچوب مفهومی استفاده می شود.

تجزیه و تحلیل داده ها

جمع آوری و دسته بندی داده ها: کلیه بیانات مقام معظم رهبری، اسناد رسمی و کتب تحلیلی مرتبط با حقوق ملت ها، نظام سلطه، مقاومت و انقلاب اسلامی جمع آوری شده و بر اساس محورهای موضوعی مانند مقاومت نرم، استقلال، امنیت فرهنگی و حقوق ملت ها طبقه بندی گردیدند.

تحلیل محتوای کیفی: با رویکرد تحلیل محتوا بخش های کلیدی متون مورد کد گذاری قرار گرفت.

استخراج مفاهیم کلیدی

مقاومت هوشمندانه و فناورانه
هویت و استقلال ملی
بازتعریف حقوق ملت ها بر مدار آینده نگری

تفسیر و تحلیل ارتباط مفاهیم: در نتیجه استخراج مفاهیم کلیدی شبکه ای معنایی شکل گرفت که نشان می دهد منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه ای (مد ظله العالی)، با رویکردی چابک، راهکارهای مقاومت و دفاع از حقوق ملت ها را به حوزه های مانند امنیت سایبری، روایت سازی هوشمند و اتحاد ملی پیوند داده است. جمع بندی تحلیلی: این تحلیل نشان می دهد که مقاومت، دیگر فقط به معنای مقابله نظامی نیست، بلکه مفهومی فرا بخشی است که تمام عیار به عرصه های اجتماعی، فناورانه، فرهنگی و حقوق تسری یافته است. انقلاب اسلامی و رهبری آن الگویی از مقاومت علمی - فرهنگی را پیش روی ملت ها می گذارد تا در عرصه سلطه دیجیتال و جنگ روایت ها، به بازیگر فعال و خلاق حقوق بنیاد بدل شوند.

یافته های پژوهش

بازتعریف حقوق ملت ها متناسب با تحولات جهانی
تاکید بر مقاومت تمدنی و نقش ملت سازی در سده جدید
تبیین جامع ماهیت و ابعاد نظام سلطه
نقش انقلاب اسلامی در ارائه الگوی مقاومت هوشمند
گسترش و عمق بخشی گفتمان حمایت از ملت های مظلوم
تاثیر بلند مدت منظومه فکری رهبری در تولید و انتقال قدرت نرم

این پژوهش از چارچوبی با عنوان مقاومت نرم و بازتعریف حقوق ملت ها بهره می برد. مقاومت نرم به عنوان استفاده از ابزارهای فرهنگی، دیپلماسی و فناوری برای حفظ استقلال

و هویت ملت‌ها تعریف می‌شود. در این چارچوب، حقوق ملت‌ها به طور نوین بازتعریف شده و با گفتمان عدالت اسلامی و استقلال فرهنگی ترکیب می‌شود.

در این یافته‌ها بر اساس فرضیه‌هایی که عبارتند از: (۱) گفتمان رهبر اسلامی درباره حقوق ملت‌ها، مقاومت نرم را مشروع بخشیده و توانایی مقابله با فشارهای نظام سلطه را افزایش می‌دهد. (۲) استفاده از ابزارهای فرهنگی و فناوری به عنوان بخش‌های کلیدی مقاومت نرم، به حفظ استقلال سیاسی و اقتصادی کمک می‌کند.

(۳) بازتعریف عدالت در منظومه رهبر به همگرایی با جنبش‌های مقاومت منطقه‌ای و جهانی می‌انجامد. بحث می‌شود.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که انقلاب اسلامی ایران و منظومه فکری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) نقش بنیادینی در مقابله با نظام سلطه و حفظ حقوق ملت‌ها ایفا کرده‌اند. ابتدا، نظام سلطه به گونه‌ای جامع از طریق سلطه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی توصیف شده است که هدف آن تضعیف استقلال و آزادی ملت‌هاست (مجید عباسی، ۱۳۹۷). در مقابل، انقلاب اسلامی به عنوان یک حرکت مقاومت عمیق که پیوندی مستحکم با مفاهیم دینی، عدالت طلبی و استقلال خواهی دارد، توانسته الگویی منحصر به فرد از مقابله با نظام سلطه ارائه دهد که با تأکید بر مقاومت همه‌جانبه، تولید دانش، استقلال فکری و قدرت نرم همراه است. (نجف لک زایی، ۱۳۸۹)

یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که منظومه فکری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) بر بازتعریف حقوق ملت‌ها در چارچوبی نوین تأکید دارد که فراتر از مفاهیم سنتی و در بستر تحولات جهانی و فناوری‌های نوین مطرح می‌شود. (محمد رضا دهشیری، ۱۴۰۰) این دیدگاه، مقاومت را به جهاد علمی، فرهنگی و هوشمندانه تبدیل کرده و تقویت هویت ملی و اسلامی را از ارکان اساسی صیانت از حقوق ملت‌ها می‌داند. (ماهنامه موعود شماره ۱۳۲). از سوی دیگر، پژوهش نشان می‌دهد که رویکرد انقلاب اسلامی در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی، از طریق حمایت از ملت‌های مظلوم، به گسترش گفتمان عدالت و حقوق

بنیاد کمک کرده و الگویی مهم برای مقابله با سلطه فرهنگی و سیاسی فراهم آورده است. (محمد رضا دهشیری، ۱۳۹۹) در نهایت، یافته‌ها تاکید می‌کنند که استمرار و تداوم این راهبرد های فکری و عملی می‌تواند ساز و کار های مقابله با فشارهای نظام سلطه را تقویت و به حفظ استقلال، آزادی و کرامت ملت‌ها در جهانی پیچیده و چند قطبی یاری رساند. (مجید عباسی، ۱۳۹۷)

این نتایج نشان دهنده ضرورت توجه مستمر به ابعاد فکری، فرهنگی و فناورانه منظومه انقلاب اسلامی در تحلیل برنامه ریزی های سیاست خارجی، دفاع از حقوق ملت‌ها و تلاش برای ایجاد نظم جهانی عادلانه تر است.

نتیجه گیری

هدف این پژوهش بررسی شد که چگونه منظومه فکری رهبران اسلامی، به ویژه از منظر مقاومت نرم و بازتعریف حقوق ملت ها، می تواند چارچوبی راهبردی برای مواجهه با نظام سلطه ارائه کند. یافته های پژوهش نشان می دهد که گفتمان حقوق ملت هادر این منظومه با تاکید بر استقلال فرهنگی - سیاسی و استفاده از ابزارهای فرهنگی، دیپلماسی و فناوری به عنوان محورهای مقاومت نرم، مشروعیت و پایداری سیاست های ملی را تقویت می کند همچنین بازتعریف مفهوم عدالت از منظر رهبران اسلامی می تواند همسو با همبستگی های منطقه ای و جهانی در مسیر مقابله با سلطه باشد.

بررسی ابعاد گوناگون نظام سلطه از سلطه اقتصادی سیاسی تا نفوذ رسانه ای و داده ای آشکار ساخت که هیچ یک از ابزارهای سلطه گری بدون مهار و پاسخ گفتمانی و عملی، قادر به استیلا بر حقوق بنیادین ملت ها نیست. نقش انقلاب اسلامی ایران در تقویت مقاومت هوشمند، ارتقاء تولید دانش روایت گری اصیل، تحکیم هویت اسلامی - ایرانی و حمایت از ملت های مظلوم، چنان برجسته است که امروز ایران را به یک الگوی الهام بخش برای جوامع عدالت خواه و آزادی طلب بدل نموده است.

خلق سرمایه اجتماعی، تقویت مشارکت مردمی، بازتعریف حقوق ملت ها متناسب با شاخصه های قرن حاضر (از جمله هوش مصنوعی، امنیت اطلاعات، اقتصاد دانش بنیان و جنگ روایت ها) و تکیه بر منظومه فکری و راهبرد های رهبری، تنها راهکار موثر برای حفاظت از ملت ها در برابر ابزارها و نقشه های نوین سلطه گران جهانی است.

در نهایت، استمرار باور به آرمان های انقلاب و منظومه رهبری و تلاش برای توسعه علمی، فرهنگی و معنوی، ضامن پایداری و رشد ملت ها در دنیای پرتحول امروز خواهد بود؛ آینده ای که در آن، آزادی و کرامت ملت ها نه یک شعار بلکه یک راهبرد ماندگار و عملی خواهد بود.

منابع

- ۱) قرآن کریم
- ۲) خسروپناه، عبدالحسین، (۱۴۰۱)، منظومه فکری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) (دو.جلدی)، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- ۳) جهانگیر، منصور، (۱۳۹۵)، حقوق ملت در قانون اساسی، پژوهشکده باقرالعلوم
- ۴) ملایی، حسین، (۱۳۹۶) ما منتظریم: خورشید مهدویت در منظومه فکری امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود
- ۵) طبری، احسان، (۱۳۵۷)، انقلاب اسلامی ایران، انتشارات دانشگاه تهران،
- ۶) حجاریان، سعید، (۱۳۷۸)، دهه فجر در قاف تاریخ، انتشارات سمت
- ۷) اسدی، علی رضا، (۱۳۹۶)، بررسی ماهیت جهانی شدن و رابطه آن با نظام سلطه در اندیشه آیت الله خامنه‌ای، فصلنامه مطالعات راهبردی، ۲۰، (۷۶)، ۱۶-۲۴
- ۸) دهشیری، محمدرضا، (۱۳۷۷)، نظریه انقلاب اسلامی از دیدگاه امام خمینی، پرتال جامع علوم انسانی، ۴، (۲۶)، ۸-۱۷
- ۹) دهشیری محمدرضا، امیرحسین سلامت، (۱۳۹۸)، نظام سلطه در اندیشه و دیدگاه مقام معظم رهبری، پژوهش‌های راهبردی انقلاب اسلامی، ۲، (۶)، ۳۳-۷۲
- ۱۰) اندیشکده برهان، (۱۳۹۷)، سلطه ناپذیری و سلطه ستیزی انقلابی، دیدمان،
- ۱۱) رستمی پور، سجاد، (۱۳۹۷)، اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای، مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- ۱۲) محمد رضا دهشیری، زهرا بهرامی، (۱۳۹۸)، بازشناسی نظام سلطه (ساختار و کارکرد نظام سلطه در نظام بین الملل)، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

- ۱۳) عارفخانی، احمد، (۱۳۸۷)، اندیشه های سیاسی مقام معظم رهبری، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- ۱۴) ترکشوند، جلال و قیاسوندی، قاطمه، (۱۳۹۶)، آمریکا، جنگ نیابتی و امنیت خاورمیانه، فصلنامه پژوهش های سیاسی جهان اسلام، ۷، (۴)، ص ۱۶۷-۲۰۵
- ۱۵) مصلی نژاد، عباس، (۱۴۰۲)، سیاستگذاری راهبردی: قدرت های بزرگ و بازیگران منطقه ای، انتشارات دانشگاه تهران، ایران، تهران
- ۱۶) رومی، فرشاد و کاظمی، احسان، (۱۴۰۰)، جایگاه گروه های نیابتی در راهبرد سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه علمی سیاست جهانی، ۳۵، (۹)، ص ۱۳۱-۱۶۲
- ۱۷) پیر محمدی، سعید، (۱۴۰۲)، بازیگران مسلح غیر دولتی؛ غرب آسیا و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده مطالعات راهبردی، ایران، تهران
- ۱۸) اصغریان کاری، زینب، (۱۳۹۹)، راهبردهای سردار سلیمانی برای حل بحران های منطقه غرب آسیا، همایش بین المللی گام دوم انقلاب اسلامی، ص ۱-۳۲
- ۱۹) فیاضی، داوود و نوروزی، محسن، (۱۴۰۰)، امنیت غرب آسیا و سناریوهای متحمل در افق ۱۴۰۴، فصلنامه علمی راهبرد دفاعی، ۱۹، (۶۷) ص ۶۳-۹۶
- ۲۰) متقی، ابراهیم، (۱۳۹۸)، جنگ نیابتی بازیگران منطقه ای و تحولات ژئوپلیتیکی آسیای جنوب غربی، فصلنامه محیط راهبردی، ۴، (۱۰)، ص ۹-۳۴
- ۲۱) احمدی، حمید، (۱۴۰۳)، سیاست و حکومت در خاورمیانه (غرب آسیا) و شمال آفریقا، انتشارات نشر نی، تهران، ایران
- ۲۲) یزدان شناس، زکیه، (۱۴۰۰)، چین در غرب آسیا: موازنه نفوذ به جای موازنه قدرت، گزارش مطالعات سیاسی
- ۲۳) شاپوری، مهدی، (۱۴۰۱)، محور مقاومت: جمهوری اسلامی ایران و نظم منطقه ای، پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران، ایران

۲۴) صالحی، هوشنگ؛ رضایی، علیرضا؛ ترابی، قاسم، (۱۴۰۴)، تنگناهای یکجانبه گرایی هژمونی آمریکا در خاورمیانه پس از ۱۱ سپتامبر، مطالعات سیاسی بین النهرین، ۴(۱)، ص ۳۷-۱

۲۵) آهویی، مهدی؛ حسینی، دیاکو، (۱۳۹۵)، افول هژمونی آمریکا: معنای انتقال قدرت در نظام جهانی و الزامات سیاستگذاری، مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی، ۶(۲۰)، ص ۵۱-۶۵

۲۶) سریع القلم، محمود (۱۳۹۵)، نظام بین الملل و ژئوپلیتیک جدید خاورمیانه، پژوهشنامه سیاسی، ۱۲(۱)، ص ۱۰۱-۱۳۹

۲۷) نصرافهانی، محسن؛ کرانی، زهرا، (۱۴۰۲)، بررسی تاثیر شکل گیری و گسترش قدرت محور مقاومت اسلامی بر افول هژمونی آمریکا در منطقه غرب آسیا، فصلنامه علمی مطالعات بیداری اسلامی، ۱۲(۱)، ص ۱۲۹-۱۴۸

۲۸) قاسمی، بهزاد، (۱۳۹۶)، ژئوپلیتیک مقاومت و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفتمان مقاومت، فصلنامه آفاق امنیت، ۱۱(۳۸)، ص ۱۱-۱۹

۲۹) موسوی، سیدمحمد و نصیری، سروناز، (۱۳۹۶)، روابط متقابل دولت های خاورمیانه با توجه به نفوذ قدرت های بزرگ، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۳۰) نیکونهاد، ایوب و بیوک، محسن، (۱۴۰۱)، تحلیل ساختار و راهبرد بازیگران نظم آینده منطقه خاور میانه، فصلنامه های پژوهش های جغرافیای انسانی، ۵۵(۲)، ص ۷۷-۹۷